Husdyrtreffoppgave Storfe – Melkeproduksjon 2027

Oppgave 1. Forebygging

Forebyggende arbeid er viktig for å sikre god dyrevelferd, trygge arbeidsforhold og en bærekraftig drift.

Gi **tre eksempler på utfordringer eller risikoforhold** innen hvert av områdene nedenfor. Beskriv hvilke **forebyggende tiltak** som kan iverksettes for å redusere risikoen.

Knytt svarene til praktisk drift på et melkebruk, og bruk gjerne eksempler fra skolen eller en annen gård dere har tilgang til.

- HMS
- Brannvern
- Smittevern (smitte utenfra)
- Dyrehelse (sjukdom i fjøset)

Oppgave 2. Vurdering av driftsforhold

Under er en utskrift fra Kukontrollens årsrapport, siden EANA360 fortsatt ikke har alle tall og funksjoner helt på plass. Besetningen i dette eksemplet ligger i sone B for melk, og driver økologisk melkeproduksjon. I år «1» ble det satt opp nytt fjøs med DeLaval robot. Gårdbrukeren synes hverdagen i det nye fjøset er noe helt annet enn det han hadde tidligere, og mener opplagt at han har mer tid til andre gjøremål.

Disponibel melkekvote var i år «3» på 300.368 liter. Oksekalvene selges til en nabo etter råmelk-perioden. Gårdbrukeren gjør det meste av arbeidet selv, men har litt hjelp av «kårkallen» og noe innleid utenlands arbeidskraft.

Kyrne fôres med innkjøpt kraftfôr og et grovfôr fra tårnsilo og rundballer. Bruket har nok grovfôr, og det er gode beiteforhold rundt fjøset.

a) Reflekter over hva som har blitt bedre etter at gården satte opp nytt fjøs, men også utviklingstrekk som har gått feil vei. Kanskje ser dere sammenheng mellom at et resultat også medfører at andre måltall påvirkes. Gi gjerne eksempler på det.
b) Hvilke produksjonsresultat mener dere påvirker det <u>økonomiske</u> resultatet mest? Forklar hvorfor.
c) Velg **ett** produksjonsresultat dere mener er godt.
   Fortell hvorfor dere valgte akkurat dette, beskriv hva tallene forteller og hva en bør kunne forvente på dette resultatområdet i en slik besetning.

   Drøft på generell basis hvilke forhold som er av betydning for å få gode resultat på dette området og hvorfor det har betydning.

d) Velg ett produksjonsresultat der besetningen har forbedringspotensial og hvor forebyggende arbeid sannsynligvis kan endre situasjonen positivt. Velg her fra «Fruktbarhet og avl» og «Helse».

Fortell hvorfor dere valgte akkurat dette, beskriv hva tallene forteller og hva en bør kunne forvente på dette resultatområdet i en slik besetning.

Drøft på generell basis hvilke forhold som er av betydning / hvilke forebyggende tiltak som kan iverksettes for et bedre resultat på dette området, ikke bare for denne besetningen.

Mjølkeproduksjon

	ÅR 1	2	3	Måltall s.12 mnd	Distrikt	Landet 2021
Kg mjølk pr. ku (pr. årsku)	7.585	7.218	7.338		8.286	8.191
Kg EKM pr. ku (pr. årsku)	7.498	7.283	7.311		8.717	8.673
Fettprosent KK	3,81	4,01	3,85		4,24	4,28
Proteinprosent KK	3,44	3,36	3,48		3,54	3,56
Antall kyr (årskyr)	41,6	43,3	47,6		35,6	30,9
Kg kraftfôr pr. 100 kg EKM	28	28	27		31	30
MJ utenom kraftfôr pr. ku pr. dag	74	73	71		71	72

Laktasjonsopplysninger

	1	2	3	Måltall s.12 mnd	Distrikt	Landet 2021
Kg mjølk 305-dagers lakt. 1.kalvskyr	6.810	6.578	7.150		6.954	6.904
Kg mjølk 305-dagers lakt. 2.kalvskyr	7.177	6.646	7.463		8.200	8.119
Kg mjølk 305-dagers lakt. Eldre kyr	8.454	7.857	7.363		8.665	8.630
Antall utrang.kyr (utskiftings%)	35	29	41		41	41
Slaktevekt kyr, kg	322	301	277		272	276
Lakt.nr ved utrang.	2,3	3,4	3,1		2,7	2,7
Dager fra kalving til utrang.	307	360	300			

Status husdyrkontroll

	1	2	3	Måltall s.12 mnd	Distrikt	Landet 2021
Datakvalitet i Kukontrollen	9,2	10,0	9,2		8,9	8,7
Antall perioder	12	12	12		12	12
Antall perioder m/analyser	7	6	7		9	8
Fettavvik %, KK minus tank	-0,26	-0,07	-0,27			

Fruktbarhet og avl

	1	2	3	Måltall s.12 mnd	Distrikt	Landet 2021
FS-tall	34	62	58			60
Alder v/1.kalving, mnd	28,0	30,4	28,3		25,6	25,5
Kalvingsintervall, mnd	13,4	13,0	12,5		12,2	12,3
Antall kalvinger	43	41	53		-	-
Antall kalvinger pr. årsku	1,0	0,9	1,1		1,2	1,2
% kalvinger etter seminokse	100	100	98		92	91
Middel avlsverdi kyr	-0,6	1,4	-1,1		5,9	5,6

Helse

	1	2	3	Måltall s.12 mnd	Distrikt	Landet 2021
Dyrevelferdsindikator (DVI)	111,6	106,5	105,0		108,7	107,1
Infeksjonsnivå (% celletall > 200)	25	19	28		17	18
Nyinfeksjonshastighet, %	15	13	27		11	11
Helbredelseshastighet, %	19	30	35		28	28
Mastitt-tilfeller	0,072	0,160	0,083		0,151	0,169
Ketose-behandlinger	0,000	0,000	0,000		0,016	0,015
Mjølkefeber-behandlinger	0,037	0,069	0,030		0,067	0,070
Reprod.-behandlinger	0,167	0,458	0,292		0,088	0,093
Kalvesjukdom-behandlinger	0,122	0,260	0,589		0,122	0,115
Tap av kalv < 6 mnd	3,0	0,0	2,0		3,3	2,8
Tap av ungdyr > 6 mnd	0,0	0,0	2,0		0,5	0,4
Tap av kyr	0,0	0,0	0,0		0,7	0,6

Oppgave 3: Gjødselhåndtering og HMS

Gjødselgasser kan føre til alvorlige ulykker. God planlegging, riktig utstyr og gode rutiner er avgjørende for å forebygge ulykker.
Ta for dere gjødselomrøringssystemet på skolen eller en annen gård dere gjør avtale med.

a) Beskriv kort hvilke farlige gasser som kan oppstå ved omrøring av husdyrgjødsel og hvorfor disse gassene er farlige for mennesker og dyr.
b) Beskriv gjødselomrøringssystemet på gården: Notér merke og årsmodell fra brukermanualen. Legg ved en skisse/bilder av systemet etter hva som er praktisk mulig og forklar hvordan det fungerer.
c) Hvilke sikkerhetstiltak anbefaler produsenten ved bruk av maskinen? (Se i brukermanualen.)

d) Hvilke rutiner er det på gården for å klargjøre og bruke utstyret? Vurdér dette i et HMS-perspektiv.

Oppgave 4 – Samvirke

Kari Glomstulen er en ivrig melkeprodusent og leverer melk til Tine. Tine er veldig viktig for Kari som melkeprodusent, både faglig og økonomisk.

- Hvorfor tror du Kari mener dette?
- Hva betyr det at Tine og Geno er samvirkeforetak?
- Hva betyr det at Tine har et markedsregulatoransvar, og hva mener dere kan skje dersom dette fjernes?
- Hva gjør Geno for norske storfebønder utover å selge sæddosen?
- Reflekter over hvordan landbruket i Norge hadde sett ut uten samvirkeorganisasjonene.

Få gjerne hjelp av en Samvirke-bonde (gjerne en tillitsvalgt i TINE eller Geno) til å svare på spørsmålene i denne oppgaven.